

Referansenummer: 2014/1442

BERGEN KUNSTHALLS INNSPILL TIL HØRINGSUTKAST FOR REGIONAL KULTURPLAN

Bergen Kunsthall kommenterer og leser planen utfra vårt ståsted som institusjon innenfor det profesjonelle kunstfeltet, med hovedfokus på billedkunst, og med base i Bergen.

Det er et godt tegn at Hordaland fylkeskommune gjennom denne handlingsplanen signaliserer et økt ambisjonsnivå og et forsøk på helhetlig tenkning rundt kunstfeltet i regionen. Det er viktig å se kulturen i samspill med samfunnet for øvrig. Faren med en slik helhetlig tenkning er at planen blir for vag og lite konkret. Det er viktig at Hordaland fylkeskommune er tydeligere på hva som er handlingsrommet innenfor den fylkeskommunale forvaltningen på kunstfeltet.

Målbarhet

Om målet er å bli en "ledende europeisk kulturregion" burde man hatt målbare undermål, som f.eks hvor mye midler som tildeles ved start av plan og mål for hvor mye midler som tildeles ved endt periode. Det burde også vært belyst hvilke regioner i Europa man sammenligner seg med, og analysert måloppnåelse ut i fra prosjekter, kulturtilbud, bruk av midler opp mot disse regionene. Slik vi ser det vil planen vanskelig kunne etterprøves dersom det ikke finnes indikatorer for målbarhet.

Bergens rolle

Bergens rolle anerkjennes i planen som "motor" for kulturlivet i regionen. Utover dette opplever vi at Bergens rolle for øvrig er svakt belyst. I tillegg er selve regions-begrepet lite problematisert. Hva menes med region i denne sammenheng? Er det ensbetydende med Hordaland fylke, og finnes det rom i en slik handlingsplan for å tenke regionen i et større perspektiv, og se kunstfeltet i sammenheng med flere vestlandsfylker? For det profesjonelle kunstfeltet ville det være relevant å identifisere ulike kompetansemiljøer på de ulike kunstfeltene på Vestlandet – både i og utenfor Hordaland – for å kunne identifisere nettopp de områdene hvor Vestlandet kan konkurrere med Oslo-regionen.

3-årige bevilgninger for driftstilskudd

Vi anser det som en positiv mulighet for langsiktighet med en eventuell overgang til av 3-årige bevilgninger av driftstilskudd. Vi mener imidlertid at en slik ordning ikke må utelukke at man kan søke om justeringer hvert år, også innenfor en 3-års periode. En 3-årig tildeling bør også følge en 3-årig tildelingsplan med årlige indeksreguleringer, og ta hensyn til årlig økte kostnader. Vi anser det som negativt dersom en 3-årig tildeling vil bli stående uten justeringer, og uten muligheter til å søke om endringer hvert år.

DET VISUELLE KUNSTFELTET

I punkt 1.3 "Planen sitt føremål" heter det at "Eit viktig siktemål er å identifisere dei områda Hordaland kan posisjonere seg på". Disse områdene er vanskelig å gjenfinne i planen slik den foreligger. For det profesjonelle kunstfeltet er det få kunstfelter, arrangementer, organisasjoner eller fokusområder som utpekes som særlig viktige for en slik posisjonering.

Et problem med planen er at det profesjonelle kunstfeltet er for generelt behandlet. Dette området omfattes primært av kapittelet "5.7 Kunstproduksjon og Kunstformidling". Her vektlegges områdene "Vegen inn i kunst- og kulturlivet" (om tilgang til kunst og kultur for barn og unge), "Kunstløft – det profesjonelle kunstfeltet" og "Amatørkultur". Innenfor omtalen om det profesjonelle feltet behandles ulike kunstfelt som billedkunst, dans, film, litteratur og teater som ett samlet felt.

Dette avdekker en av svakhetene med en planens altomfattende bredde. Det er forståelig at hvert kunstfelt ikke kan detalj-utredes i et slikt overordnet plandokument. Men for å kunne "identifisere de områdene Hordaland kan posisjonere seg på" vil det være nødvendig å i større grad differensiere, konkretisere og spesifisere i omtalen av det profesjonelle kunstfeltet. Det er positivt at planen gjør et tydelig, og bevisst skille mellom det frivillige feltet og det profesjonelle kunstfeltet.

På det profesjonelle kunstfeltet har Bergen og Hordaland en rekke av landets ledende institusjoner og organisasjoner, som nettopp identifiserer Vestlandet som en viktig motstykke til Oslo-regionen.

Ser man på beskrivelsen i planen av det visuelle kunstfeltet / billedkunstfeltet mer spesifikt, er det umulig å identifisere dette feltets synlighet eller betydning for regionen. Museene vektlegges, og de fleste institusjoner og organisasjoner er nevnt, men uten at de ulike kunstfeltenes egenart og særskilte behov og utfordringer utdypes. For det visuelle kunstfeltet savnes en tydeligere analyse av:

- de ulike institusjonenes rolle og betydning i fylket
- en nærmere omtale av det frie feltet
- kunstneres levekår og arbeidsbetingelser
- kunstfeltet i Hordalands synlighet nasjonalt og internasjonalt
- feltets rammevilkår for drift.

Det er også høyst relevant å se nærmere på hvilke konkrete utfordringer det visuelle kunstfeltet på Vestlandet har, stilt ovenfor sentraliseringstendenser og Oslo-dominans, som på billedkunstfeltet er særlig påtakelig i planperioden, med en omfattende utbygging av tunge nasjonale institusjoner.

Det er også store endringer og økende aktivitet på det visuelle kunstfeltet innenfor Hordaland. Strukturen i kunstfeltets infrastruktur (med et sentrum i Bergen) bør identifiseres nærmere, for å påpeke hvordan samspillet mellom museer, regionale sentra, kunsthaller, kritikk/diskurs, Bergen Assembly, Visp, kunstnerdrevne initiativer, atelierfelleskap, Kunsthøgskolen og Universitetet fungerer.

Tilsvarende savnes en nærmere omtale av produksjonsmiljøer og kunstnerbosetting i kommuner utenfor Bergen, og tilgjengelighet til visuell kunst utenfor fylkeshovedstaden Bergen.

Basert på en slik analyse ville det være formålstjenlig for kulturplanen å identifisere langt mer konkrete satsingsområder og tiltak for å imøtekomme de behovene som avdekkes.

En grundigere beskrivelse kunne også uttrykke en tydeligere holdning fra Fylkeskommunen ovenfor begrunnelsene som legges til grunn for økonomiske bevilgninger, knyttet til regionale hensyn (jf. 2.5 Verkemiddel og støtteordninger). Slike nyanseringer oppleves trolig like mangelfullt for de andre profesjonelle kunstfeltene, som film, teater, litteratur, musikk og dans.

Samhandling og samordning

Planen oppleves også som noe uklar i omtalen av samordning og samhandling. Også her blir feltet for generelt omtalt. Det ville være interessant å se nærmere på *hvilke ulike måter* de forskjellige institusjonene og organisasjonene har regional betydning. Planen vektlegger kompetanse- og nettverksorganisasjoner som et viktig tiltak, men også institusjoner uten særskilt status som nettverksorganisasjoner har vesentlig regional betydning, og bidrar med omfattende kompetanseutvikling utenfor egen institusjon.

Kunst i offentlig rom

Blant de konkrete tiltakene som nevnes vil vi særlig trekke frem omtalen av kunst i offentlig rom. Her heter det blant annet: "Hordaland fylkeskommune vil arbeide for at ordninga med ei prosentvis avsetning av offentlig byggesum vert utvida til å gjelde alle vegar, bruer og samferdselsprosjekt". Dette oppfatter vi som et konkret, ambisiøst og målrettet tiltak som ville ha stor betydning for hele det visuelle kunstfeltet i regionen.

Formidling og deltaking

Vi vil også trekke frem kapitlet "5.2 Formidling og deltaking". At planen peker ut "Arkitektur- kunst- og filmkritikk" som områder som bør utvikles videre, anser vi som et viktig aspekt. Dersom planen også kunne være konkrete om ulike tiltak på dette feltet ville det utgjøre et satsingsområde som hele det profesjonelle kunstfeltet ville være tjent med. Det er viktig at planen både observerer og påpeker dette som et av områdene i vår region med størst behov for utvikling. I konkurranse med de nasjonale mediene, som er i all hovedsak lokalisert i Oslo, trengs faglig sterke kritikk-miljøer med base på Vestlandet, som kan være med å sette dagsorden også nasjonalt.

OM BERGEN KUNSTHALL

Bergen Kunsthall omtales *ett* sted i kulturplanen, sammen med BIT Teatergarasjen, som eksempler på institusjoner som Bergen Kommune har tatt et særlig økonomisk ansvar for, sett i sammenligning med Hordaland fylkeskommune.

Vi savner en nærmere nyansering og begrunnelse for de prioriteringene og finansieringsmodellene som her tegnes opp mellom de ulike forvaltningsnivåene. Hvordan oppfattes den regionale betydningen til institusjoner som Bergen Kunsthall og BIT Teatergarasjen fra fylkeskommunalt hold?

Slik vi ser det har Bergen Kunsthall en nøkkelrolle på kunstfeltet, når det gjelder synlighet av feltet, nyskapning og faglig tyngde, produksjonskompetanse og utvikling av et sterkt fagmiljø på samtidskunstfeltet i regionen.

Bergen Kunsthall er også blant de ledende kunstinstitusjonene i Norge med utbredt internasjonalt nettverk. I forhold til planens omtale av internasjonalisering, er Bergen Kunsthall ledende i regionen når det gjelder internasjonal synlighet og utveksling på samtidskunstfeltet.

Bergen Kunsthall har også etablert et faglig fundert formidlingstilbud til barn og unge i alle aldersgrupper, herunder også til videregående skoler – et tilbud som vi gjerne ser at i større grad kunne blitt utvidet til å gjelde skoler i fylket utenfor Bergen kommune.

En av de viktigste regionale rollene til en institusjon som Bergen Kunsthall, er å være et kunstfaglig møtested og kompetansesenter for hele kunstfeltet i regionen. Verdien av å ha en av landets ledende institusjoner for samtidskunst lokalisert på Vestlandet, er av stor betydning for opprettholdelsen av et levende og aktivt kunstmiljø i regionen. For at kunstnere og andre fagpersoner skal ønske å bo og arbeide i regionen, er slike fagmiljøer og programtilbud helt sentralt.

Med arenaen Landmark, som huser ca 250 arrangementer årlig, er Bergen Kunsthall også en svært viktig plattform for en lang rekke uavhengige aktører fra det frie feltet i regionen. Gjennom Landmark bidrar Bergen Kunsthall med viktig arrangørkompetanse på helårsbasis. Landmark har en høy faglig standard, men samtidig en lav terskel for nye aktører som ønsker å presentere program innenfor det utvide kunstfeltet, med arrangementer innen musikk, teater, performance, film, samt foredrag og debatter.